

Gerda Hiemstra. Foto Frank de Olde

Gerda Hiemstra. Foto Frank de Olde

Kleurplaat als dankbaar gespreksonderwerp dementerende ouderen

Artikel is geplaatst door Fokke Wester op 28-11-2017 - 18:10

URETERP – Gerda Hiemstra uit Ureterp maakt kleurboeken voor dementerende ouderen. Gerda's kleurplaten bieden de ouderen niet alleen de mogelijkheid om creatief bezig te zijn, ze vormen ook een dankbaar onderwerp van gesprek.

Tekst en foto: Frank de Olde

In het gezin waarin Gerda (51) opgroeide, werd creativiteit flink gestimuleerd. Thuis kon worden getekend en geschilderd, er lag altijd wel ergens klei, iedereen bespeelde een instrument en in de tuin stond een caravan waarin Gerda samen met haar broers en zussen complete toneelstukken opvoerde. Het artistieke talent dat zich op die manier kon ontwikkelen, bleef niet onopgemerkt: toen Gerda een jaar of twintig was, werd ze gevraagd om kleurplaten en illustraties te maken voor kinderclubs en voor het christelijke kindertijdschrift 'Vast en zeker'. Via soortgelijke opdrachten voor scholen, ging Gerda in 2013 voor het eerst kleurplaten maken voor een wel heel bijzondere doelgroep: dementerende ouderen.

Confronterend

Ze werd daarvoor benaderd via verpleeghuis Lijtehiem in Ureterp. Gerda kwam daar regelmatig over de vloer voor bezoeken aan een tante van haar man. Het aftakelingsproces dat Gerda op die manier van nabij meemaakte, was erg confronterend, vertelt ze: „Tante Lize ging iedere keer wat verder achteruit. Liepen we eerst nog samen rondjes door het dorp, op het laatst lag ze alleen nog maar in foetushouding in bed.”

Gerda raakte met begeleidster Simone op de Hoek in gesprek over de dagbesteding van de bewoners van Lijtehiem. „Simone vertelde me dat er maar weinig tekenmateriaal écht geschikt is voor dementerenden. Zo ontstond het idee om speciale kleurplaten te maken: eenvoudige platen zonder perspectief, met dikke lijnen en vooral met een herkenbaar onderwerp.”

Vertelboeken

Een map met kleurplaten met uiteenlopende thema's zoals bloemen, de natuur, lente, de boerderij en auto's werd gevolgd door thematische kleurboeken: het koninklijk huis, de bijbel, folklore, patronen en de jaren '50 en '60. Onlangs is daar een vijfde kleurboek bijgekomen: de jaren '60 en '70. „Het zijn niet alleen kleurboeken, maar ook vertelboeken,” aldus Gerda. „In Lijtehiem gebruiken de begeleidsters de onderwerpen van de kleurplaten om eerst een tijdje met de bewoners te praten. Daarna wordt er gekleurd, soms samen met de kleinkinderen.”

De gesprekken leveren soms verrassende en mooie momenten op, weet Gerda. Als voorbeeld noemt ze tante Lize, die bij het zien van een kleurplaat van de Gouden Koets helemaal opfleurde. „Ze herinnerde zich dat zij de koets met de koningin had gezien en hoe mooi ze alles had gevonden. Een ander voorbeeld: de man die een plaat van een koninklijke onderscheiding zag en vertelde dat hij er zelf ook één had. Hij is toen samen met de begeleidsters op zoek gegaan naar zijn lintje.”

Samen

Naast het kleurboek van het Koninklijk Huis zijn ook de platen van de jaren '50 en '60 erg populair. Het leesplankje met aap-noot-mies, Elvis Presley, een koffiemolen, Friese doorlopers, boerenbont – het zijn stuk voor stuk onderwerpen uit de jeugdijaren van de doelgroep. En de mogelijkheden zijn eindeloos, aldus Gerda. „Als het aan mij ligt, verschijnt er ieder jaar een nieuw kleurboek.” De feedback die ze krijgt vertelt haar dat haar boeken in een behoefte voorzien. Zoals een mantelzorgster het onlangs verwoordde: „Ik houd zelf van kleuren en dankzij deze kleurboeken hebben mijn man en ik nu iets wat we samen kunnen doen.”